

debalie

Beleidsplan

2017 – 2020

1 Inleiding

Het vrije woord, de fysieke ontmoeting en het open debat zijn noodzakelijke voorwaarden voor een open samenleving. Een samenleving die geen ruimte biedt om tot nieuwe ideeën te komen wordt muf en stoffig. Daar neemt de rancune toe en blijft innovatie achter. De Balie is het instituut dat het noodzakelijk tegenwicht geeft aan de bedreiging van het vrije woord en stimuleert tot nadenken en gesprek. Immers, wie elkaar daadwerkelijk ontmoet, luistert ook beter naar elkaar.

Kernwaarden De Balie

- Initiëren
- Innoveren
- Depolariseren
- Gewetensvol kiezen
- Ontmoetingen faciliteren

Missie

De Balie werkt vanuit de missie: Vrij denken, Vrij spreken, Vrij leven. Ieders wens om in vrijheid te leven, denken, voelen en zeggen wat hij of zij wil, vraagt om een samenleving waarin ideeën, opvattingen en meningen worden gedeeld, bevestigd, getoetst en betwist. De Balie biedt daarvoor de ruimte en is dé ontmoetingsplek waar vrije geesten, kunstenaars, wetenschappers, journalisten, dichters en denkers hun ideeën delen met politici, ambtenaren en het bedrijfsleven, en natuurlijk met een breed en zeer divers publiek.

De Balie is aanjager van het gesprek en agendeert tendensen die in de toekomst effect op de samenleving kunnen hebben. Zo spraken, nog voor de aanslagen in Parijs, experts in De Balie over de radicalisering van jongeren in de Brusselse wijk Molenbeek. De registratie van dat gesprek werd opnieuw onder de aandacht gebracht na de aanslagen; zo wordt de impact van het gesprek dat in De Balie plaatsvindt vergroot en voorzien van landelijke relevantie.

Noodzaak

Het gesprek op gang brengen én houden vraagt veel van De Balie. De aanslagen op het vrije woord in de afgelopen jaren laten eens te meer zien dat een plek waar het vrije woord alle ruimte krijgt, van belang is. De aanslagen maken ook pijnlijk duidelijk dat ruimte geven aan het vrije woord zeker niet zonder risico's is. Ook in Nederland is het in de afgelopen jaren steeds lastiger geworden om vrij en onafhankelijk te programmeren en (internationale) gasten de gelegenheid te bieden hun gedachtengoed in een veilige omgeving met het publiek te delen.

Maar dat het lastig is, mag geen reden zijn om deze belangrijke programma's niet te maken. De Balie heeft steun nodig om in vrijheid de keuze te kunnen maken voor bepaalde sprekers en onderwerpen. Angst, kosten en (tijds)druk die gepaard gaan met controversie rond programma's zouden niet tot gevolg mogen hebben dat De Balie geen podium kan bieden aan nieuwe of controversiële thema's. Voor een kleine organisatie als De Balie zijn deze lasten op dit moment echter niet te dragen. Nederland, en met name Amsterdam, heeft lang voorop gelopen op het gebied van openheid, tolerantie en redelijke dialoog.. Deze waarden zijn essentieel voor het publieke debat, maar de afgelopen jaren in de beeldvorming verloren gegaan. De Balie ziet hierin een belangrijke taak voor zichzelf weggelegd. De komende jaren wil De Balie meer dan ooit tevoren deze basisprincipes uitdragen en stimuleren, zowel nationaal als internationaal. Door zelf te programmeren en door op andere plekken kennis, kunde en creativiteit te delen. Wie aan vrijheid van meningsuiting denkt, moet – ook internationaal – denken aan De Balie, en daarmee ook aan Amsterdam en Nederland.

De komende jaren

De Balie gaat de komende vier jaar weer een stap maken. Ontwikkelingen in de samenleving vragen erom dat De Balie stevig staat en dat de invloed van debat niet beperkt is tot het fysieke gebouw in Amsterdam. Dat vraagt om investeringen, zowel in omvang (van de redactie, van het aantal programma's buiten De Balie, van het aantal plekken) als in vorm (meer digitale interactie met het publiek, zowel binnen als buiten De Balie). De impact van De Balie zal daarmee de komende jaren groeien, nationaal en internationaal. De lat ligt hoog, de ambities en de belangen zijn groot.

De Balie de komende jaren

- Meer internationale sprekers
- (Inter-)nationaal debatnetwerk opbouwen
- Geen onderwerp schuwen
- Tweejaarlijks internationaal cultuurforum
- Talentontwikkeling uitbreiden
- Denktankfunctie versterken
- Hét debatcentrum van Nederland en Europa

2 De Balie

In het centrum van Amsterdam produceert de eigen redactie van De Balie met zorg voor zeer veel verschillende doelgroepen. De Balie zet met eigen programma's, samenwerkingen en coalities, onderwerpen op de kaart en vraagt voortdurend aandacht van media, publiek en politiek voor ontwikkelingen in de samenleving.

Wat doet De Balie?

Als 'live magazine' organiseert De Balie debatten, lezingen en exposities, programmeert De Balie films, muziek en theatervoorstellingen en faciliteert allerlei soorten ontmoetingen zoals diners pensants, brainstorms, en performances. Programma's worden eenmalig opgevoerd; elke dag is er dus een première. Waar festivals doorgaans één keer per jaar plaatsvinden is De Balie een permanent festival, waar niet naar één moment wordt toegeleefd, maar elk moment telt. De Balie volgt ontwikkelingen in de samenleving en agendeert zelf onderwerpen die aandacht behoeven. In De Balie staan verschillende programmavormen niet los van elkaar. Theater, muziek, film, cinema, debat, literatuur en kunst gaan een voortdurende dialoog aan. De Balie zoekt actief naar mogelijkheden om mensen elkaar te laten ontmoeten en gedachten uit te wisselen. Groepen die zich liever afsluiten voor elkaar, nodigt De Balie juist uit om met elkaar in gesprek te gaan. Iedereen - links, rechts, jong, oud, arm, rijk, overheid, bedrijfsleven, emigrant, autochtoon, homo, transgender, hetero, moslim, atheïst, christen - krijgt de mogelijkheid zich uit te spreken in De Balie en voelt zich ook welkom in De Balie.

Hoe succesvol is De Balie?

De Balie is trots op wat in het hart van Amsterdam door een klein team van zeer gemotiveerde mensen wordt neergezet. In de periode van 2010 tot en met 2016 is het aantal bezoekers van programma's verdubbeld, naar ca. 100.000 per jaar. De recettes zijn vertienvoudigd naar ruim 350.000 euro, en het eigen inkomstenpercentage is gestegen van 72% naar 85%. Het team van De Balie maakt meer dan 400 programma's per jaar. Dat komt neer op circa één programma per dag, en staat nog los van de reguliere filmvertoningen, programma's van derden en verhuur. Het bereik van de programma's gaat verder dan de fysieke muren van De Balie: 160.000 mensen kijken via de Balie TV de programma's. De livestream is van hoog niveau en wordt geregeld uitgezonden via Politiek24 en de Amsterdamse stadszender Salto. Ook via de (online)media worden de programma's van De Balie met vele lezers en luisteraars gedeeld.

In de afgelopen periode is De Balie in alle opzichten gegroeid. Ondertussen kan er ook veel verbeterd worden. In de komende jaren moet De Balie de impact van de programmering verder verhogen. Met name in vrijheid kunnen programmeren, het

Effecten programmering

• Confrontatie

Door debat tussen personen of groepen die een ander standpunt hebben ontstaat wrijving, wederzijds begrip en hopelijk relativering.

• Emancipatie

Door groepen die niet of nauwelijks gehoord worden een stem te geven, draagt De Balie bij aan acceptatie.

• Ontwikkeling nieuwe ideeën

Het samenbrengen van verschillende disciplines rond een bepaald thema of onderwerp leidt tot nieuwe ideeën.

• Sociale cohesie

Het cumulatieve effect van het initiëren en faciliteren van debatten, ontmoetingen en aansluitend wederzijds begrip, schept de voorwaarden voor een open samenleving waarin de sociale samenhang zich verstevigt.

• Ontmoeting

Nu men vooral via schermen met elkaar praat, is de fysieke ontmoeting van groot belang. Het ervaren van debat en het ontmoeten van sprekers maakt dat De Balie invloed heeft in het maatschappelijk debat en onderwerpen onder de aandacht van een breed publiek kan brengen.

bereik online en nieuwe samenwerkingen bieden hierin kansen. Nóg sneller moet een agenderend, actueel programma georganiseerd en gedeeld kunnen worden op het moment dat de actualiteit vraagt om verdieping en gesprek. Op die manier kan De Balie sterker het (internationale) discours beïnvloeden, het politiek maatschappelijk debat verdiepen en meer mensen bereiken.

Internationale ontmoetingen in De Balie moeten een structureel onderdeel van het programma gaan vormen, met meerdere internationale, prominente sprekers per jaar. De komende jaren haalt De Balie de wereld naar Amsterdam en zorgt De Balie voor zichtbaarheid buiten Amsterdam. De afgelopen periode bouwde De Balie de internationale programmering uit en de komende jaren zal structureel aansluiting gezocht worden bij het internationale discours en het intellectuele debat in de ons omringende landen. De Balie wil voor Amsterdam en Nederland een 'brandpunt' van het politiek-maatschappelijk debat in Europa zijn.

Ambities van De Balie

'Vrij denken, vrij spreken, vrij leven' is de missie die De Balie ook de komende jaren gaat waarmaken. De Balie blijft de fysieke ontmoetingsplek waar nieuwe ideeën tot ontwikkeling komen en oude ideeën vernieuwd worden. Dat betekent actief de confrontatie zoeken waar dat kan, én depolariseren waar dat moet.

De redactie van De Balie werkt onafhankelijk en gewetensvol. Onafhankelijkheid is en blijft essentieel voor De Balie. In het eigen huis maken we de fysieke ontmoetingsplek die De Balie voor publiek en sprekers biedt nóg belangrijker, door het publiek interactiever bij het programma te betrekken.

Mensen zijn niet alleen aanwezig, ze beleven het echt. Ook buitenshuis willen we deze fysieke ontmoetingsplekken en ervaringen stimuleren en co-creëren. De Balie blijft trendsettend, door de komende jaren nog meer dan voorheen activiteiten te ontplooien met een landelijke en internationale uitstraling.

De ambities van De Balie zijn gericht op een bredere Amsterdamse, nationale en internationale impact en programmering, talentontwikkeling, innovatie en samenwerking. Door zelf te programmeren, risicovolle evenementen niet uit de weg te (hoeven) gaan en door op andere plekken kennis, kunde en creativiteit te delen. Dit doet De Balie vanuit hoge, professionele normen en met een sterke, intrinsieke motivatie. In dit hoofdstuk legt De Balie de inhoudelijke ambities verder uit aan de hand van vier thema's: De grenzeloze Balie, De Balie in Amsterdam en Nationaal, Denktank De Balie en De Balie en Talentontwikkeling.

De grenzeloze Balie

Op internationaal niveau bevindt De Balie zich in een bijzondere positie. Vergelijkbare broedplaatsen die cultuur, kunst en politiek met elkaar vervlechten in een actuele en vernieuwende context zijn er weinig. De afgelopen jaren ontving De Balie dan ook opnieuw een grote diversiteit aan internationale cultuurdragers. Een kleine greep: de Deense cartoonist Kurt Westergaard, de Britse journalist Luke Harding, de Bahreinse internetactiviste Esra'a el Shafei, de Italiaanse fotograaf Oliviero Toscani, de Tsjechische politicus Karel Schwarzenberg, de Wit-Russische dissident en presidentskandidaat Andrei Sannikov, de Engelse schrijfster Zadie Smith, de Egyptische schrijfster en activiste Nawal el Saadawi en de Oostenrijkse regisseur Hubert Sauper.

Het internationale karakter van De Balie uit zich niet alleen in de keuze voor de gasten, maar ook in de samenwerkingen die gezocht worden met organisaties als Human Rights Watch, Liberty House uit Washington, The Battle of Ideas uit Londen, Policy Network (denktank uit Engeland) en de European Cultural Foundation. De technologieconferentie Blender, gesteund door de Europese Unie, koos in 2016 opnieuw De Balie als plek om haar evenement te organiseren. De Balie is de debatpartner van Leeuwarden Europese Culturele Hoofdstad 2018.

Terwijl de wereld het afgelopen jaar steeds meer muren opwerpt, gaat De Balie de komende jaren de muren verder doorbreken. Niet alleen door grote internationale denkers naar Nederland te halen, maar ook door actief de samenwerking te zoeken met Europese culturele centra. De Balie is gestart met het opzetten van een netwerk van like-minded instellingen uit Polen, Slowakije, Kiev,

Noorwegen en andere landen. De Balie organiseert samen met DutchCulture het tweejaarlijkse Forum on European Culture, dat in 2016 de eerste editie beleefde en de waarde van kunst in Europa onderzoekt. Internationalisering is daarmee meteen al heel concreet; in het kader van het Forum on European Culture (zie kader) programmeerde De Balie onder andere met Oekraïne (School of Kyiv), Polen (National Visual Audio Institute NInA), Bulgarije (Red House Center for Culture and Debate) en Oostenrijk (Time to Talk). Met het rijdende cultuurfestival Europe Endless Express trekt De Balie in 2018 weer Europa in om op zoek te gaan naar de ziel van het continent.

De Balie in Amsterdam

Ook in Nederland doorbreekt De Balie – letterlijk! – muren. In Amsterdam, door via stadsgesprekken en samenwerking dwarsverbanden te creëren tussen maatschappelijke groepen. Via de Stadsgesprekken in samenwerking met Het Parool stimuleert De Balie betrokkenheid bij de lokale politiek en zorgt zij voor verbinding van verschillende maatschappelijke groepen. Door te programmeren bij en in samenwerking met collega-instellingen als de Stadsschouwburg, De Meervaart en Rialto draagt De Balie bij aan het Amsterdamse cultuurnetwerk.

De Balie is een belangrijke schakel in de culturele keten van Amsterdam. De Balie faciliteert kleine cultuurhuizen als Stichting Julius Leeft en Club Interbellum, en nodigt lokale kunstenaars uit te exposeren in de Bovenfoyer. Programma's als Vers Bloed en Stadsleven met Tracy Metz zijn opgezet door kleine Amsterdamse denktanks en momenteel zijn er verkenningen om programmatisch samen te werken met onder andere het Veem House for Performances, AfroVibes en het Bijlmerpark Theater. De Balie kent vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten de kunstsector.

De Balie nationaal

De Balie wil het debat ook buiten Amsterdam stimuleren, en zet daarom verder in op programmering op andere plekken in het land. Het afgelopen jaar gebeurde dat onder meer met de Vrijheidslezingen, die (georganiseerd vanuit De Balie) in Nijmegen en Den Haag werden gehouden. De Balie wil het thema 'vrijheid' de komende jaren een nog grotere plek binnen het programma laten zijn en meer steden bij deze lijn betrekken. In de komende jaren zullen er ook samenwerkingen zijn met onder andere partners in Maastricht, Tilburg, Rotterdam, Leeuwarden en Utrecht.

Nationaal actief zijn uit zich ook in details. Het afgelopen jaar heeft De Balie verder geïnvesteerd in verbetering van de livestream, waardoor nu op televisiekwaliteit gratis programma's online worden uitgezonden. Hiermee bereikt De Balie niet alleen het publiek in de zaal maar ook in het hele land – én ver daarbuiten. De Balie wil verder investeren in verspreiding van de in De Balie geproduceerde content; De Balie is nu al een volwaardig videoplatform, maar moet daarbij het publiek structureel kunnen vergroten. Het maken van korte video's met 'highlights' van de programma's en deze actief promoten via online kanalen zal het bereik vergroten.

Denktank De Balie

De aanwezige expertise op de redactie in De Balie wordt op meerdere manieren ingezet; De Balie fungeert ook als denktank. Organisaties door het hele land vragen de redactie van De Balie om hun expertise op het gebied van gesprek en debat, en De Balie agendeert zelf structureel thema's waar dieper over moet worden doorgedacht. Er is geen plek in Nederland waar onderwijs zo'n structurele plek in de programmering heeft als De Balie met de reeks 'De Balie Leert'. Hierdoor vormt zich een denktank van onderwijzers en schoolleiders die bijdraagt aan de

Vrij denken, Vrij spreken, Vrij leven

- IJken, testen, herijken
- Informeren, confronteren, debatteren
- Bereid de controversie op te roepen
- Actuele staat van denken en doen presenteren
- Bijdragen aan de vitaliteit van de democratie

Re:Creating Europe

In 2016 organiseerde De Balie het tweejaarlijkse 'Forum on European Culture' met als thema 'Re:Creating Europe'. Hoe kijken kunstenaars aan tegen Europa? Op verschillende locaties in Amsterdam werden publieksprogramma's, exposities en werksessies georganiseerd, waarbij kunst en cultuur het uitgangspunt vormden. Deelnemers waren onder anderen Rem Koolhaas, Jude Law, Johan Simons, Philipp Blom, Chantal Mouffe, Ulrich Seidl, Benjamin Barber en György Konrád.

ontwikkeling van het Nederlandse onderwijs. De onderwijsprofessionals bespreken en ontwikkelen samen met alle andere stakeholders (ouders, leerlingen, bestuurders, beleidsmakers) de toekomst van het Nederlandse onderwijs. In de komende periode wil De Balie minimaal 2 soortgelijke reeksen op gaan zetten rondom thema's als bijvoorbeeld Vrijheid en het Midden-Oosten.

De Balie geeft als incubator en broedplaats interessante initiatieven een kickstart, en blijft zelf experimenteren en ontwikkelen. Organisaties als Zina en de European Press Prize (met o.a. The Guardian, Reuters en JyllandsPosten/Politiken), IDFA en ADE zijn gestart door of vanuit De Balie. Jaarlijks zal minimaal één nieuw project geïnitieerd dan wel ondersteund worden.

De Balie, talentontwikkeling en cultuureducatie

Binnen het ecosysteem van de Amsterdamse en Nederlandse kunstwereld vervult De Balie de functie van belangrijke kweekvijver voor talenten van vele disciplines. Het ontwikkelen van talent loopt als een rode draad door alle activiteiten van De Balie heen. De Balie biedt een podium aan talent – zowel in de expositieruimte als in de zalen – en zoekt expliciet samenwerkingsverbanden met jonge organisaties en jonge kunstenaars. Ook op het vlak van personeel investeert De Balie in talent. Veel oud-medewerkers van De Balie hebben in de culturele sector of in de politiek en media belangrijke posities verworven, en dat zal in de toekomst niet anders zijn. Sinds enige jaren maken stagiairs van De Balie deel uit van De Balie Academie, een leertraject waarbij ze alle aspecten van het programmamaken onder de knie krijgen. Ze volgen hierbij workshops van sleutelspelers binnen De Balie en krijgen uiteindelijk de mogelijkheid om samen een eigen publieksprogramma – van idee tot uitvoering – vorm te geven.

De Balie wil talentontwikkeling de komende jaren structureel uitbouwen met de ontwikkeling van een nieuw traject waarin reeds werkend talent opgeleid wordt tot opiniemaker – programmamaker, en de kans geboden wordt om binnen en buiten De Balie vlieguren te maken. Hiermee vindt de vorming en verrijking plaats van de mensen die – binnen De Balie en daarbuiten – de rol van faciliteren, organiseren, luisteren en spreken, prikkelen en sussen kunnen vervullen.

Ook op andere vlakken wordt het experimenteren en het faciliteren en stimuleren van talent voortgezet. Theatermakers krijgen in De Balie de kans te schaven aan hun project. Nazmiye Oral ontwikkelde in De Balie haar voorstelling 'Niet meer zonder jou', die vervolgens op het Holland Festival geprogrammeerd werd. Stichting Julius Leeft ontwikkelde met De Balie de voorstellingen 'Saïda' en 'Race', die daarna op tournee gingen. Ook politiek gezien biedt De Balie ruimte aan talent. Zowel beginnende lokale als (inter)nationale politici krijgen een podium in De Balie. Zoals Jesse Klaver, die de afgelopen jaren in De Balie uitgebreid zijn ideeën kon toetsen aan publiek buiten de eigen

achterban. Het is niet voor niets dat Klaver De Balie uitkoos voor zijn maiden speech als lijsttrekker van GroenLinks.

Programmamakers zoeken altijd naar jong talent of voorlopers in een discipline. Zoals bij de programmareeks 'Vers Bloed', een open podium waarbij jongeren hun ideeën over allerlei thema's kunnen pitchen aan het publiek. Ook beginnende filmmakers krijgen in De Balie de kans hun films te vertonen en daarover in gesprek te gaan met de bezoekers. Voor de 3package deal van het AFK kiest De Balie met het Veem House for Performances en de Ateliers een internationaal toptalent op het gebied van politiek en kunst om deze verder te helpen in haar ontwikkeling.

Cultuureducatie uit zich in De Balie voornamelijk in debatten voor en met jongeren, zowel in De Balie als op locatie. Met de HVA Masterclasses stimuleert De Balie dertig excellente HvA-studenten om hun talenten in de politiek of creatieve industrie in te zetten door ze in gesprek te laten gaan met rolmodellen uit deze sectoren. De keynote speaker van de Vrijheidslezingen gaat ook in gesprek met leerlingen op scholen. Tijdens het Logos Festival organiseerde De Balie een kinderdebat, gemaakt door en voor kinderen. Met het Calvin College zetten we de samenwerking voort om debatten en inspirerende lezingen voor en met hun leerlingen te organiseren, zowel op school als in De Balie, waarbij ook leerlingen van alle niveaus van andere scholen uitgenodigd worden. De ambitie is om dit ook met andere scholen op te pakken.

Met De Balie Academie leidt De Balie een nieuwe generatie programmamakers op. Elke stagiair doorloopt de interne opleiding. Het eindproduct: een eigen publieksprogramma.

De Balie is een plek waar geëxperimenteerd mag worden en waar dus ook dingen fout mogen gaan. De Balie vindt het van belang voortdurend jonge makers, denkers en doeners aan zich te verbinden, en om zelf scherp te blijven en dicht op de huid van de tijdsgeest te opereren.

Ambities van De Balie

Het programma is het instrument om de ambities van De Balie te verwezenlijken. Het is voor een belangrijk deel artist-driven. Kunstenaars en cultuurdragers (schrijvers, filmmakers, schilders, theatermakers, opinieleiders, journalisten en wetenschappers) geven hun visie en commentaar op maatschappelijke onderwerpen. De Balie zet kunst in om een nieuw licht te werpen op maatschappelijke onderwerpen. Politici vormen een belangrijke groep gasten voor het debat, maar De Balie verrast door hen te koppelen aan bijzondere mensen van andere disciplines. De afgelopen jaren hebben de programmamakers de top van elke discipline naar De Balie weten te halen en in contact gebracht met een breed en divers publiek. De Balie programmeert zeer bewust voor een breed spectrum aan doelgroepen. Steeds opnieuw worden de meest uiteenlopende groepen betrokken bij programmering. Zowel jongeren als ouderen, links en rechts, homo en hetero, gekleurd en wit, mannen en vrouwen, gelovigen en ongelovigen, Europa-aanhangers en eurosceptici, enzovoort.

De Balie On Tour

- Samenwerken met Leeuwarden 2018 en programmeren in Friesland
- Samenwerken met en programmeren bij collega instellingen in Amsterdam, nationaal en internationaal
- Kunstdebatten in musea

Debat

Het debat is de vorm waarmee De Balie naam heeft gemaakt. Hierbinnen worden alle denkbare formats gebruikt, zoals één-op-één gesprekken, paneldiscussies, kringgesprekken en mengvormen. Het live gesprek waarin tegenstellingen worden overbrugd en het publiek actief betrokken wordt, is een prachtige ervaring om mee te maken, en voor een publiek fundamenteel anders dan consumptief gebruik bij radio of televisie. De Balie innoveert hierin voortdurend. Bijvoorbeeld door politici te vragen het standpunt van de ander te verdedigen, door acteurs interviews met politici na te laten spelen of door sociale media in een debat te integreren. Binnen het debatprogramma is speciale aandacht voor (geo)politiek, economie, journalistiek, rechtstaat, onderwijs, Europa, voedsel en milieu.

De Balie staat bekend om de afgewogen manier waarop onderwerpen worden belicht. Debat is bij De Balie eerder maatschappelijk dan politiek. In het Festival van het Vrije Woord werd scherp gedebatteerd over wat vrijheid van meningsuiting is en bij het 'Dierner' werden mensen - onder het genot van een driegangendiner - geconfronteerd met de wereld achter hun eten, en discussieerden gasten en publiek intensief over de voor- en nadelen van onze vleesconsumptiecultuur.

Cinema

Film is een ideeëngenerator en een belangrijke, zo niet onmisbare, katalysator voor het publieke en intellectuele debat. Bij De Balie komt deze kracht van cinema volledig tot zijn recht: schrijvers, wetenschappers, filosofen, politici, kunstenaars en regisseurs schuiven aan om de ideeën die in film tot stand komen te bespreken. Het lukt De Balie om fijngevoeligheid voor de specificiteit van verschillende films om te zetten naar scherpzinnige en diepgravende programma's, waarbij film en gesprek elkaar inhoudelijk versterken en naar nieuwe hoogten tillen. Daarmee heeft De Balie als cinema een onderscheidende functie binnen het Amsterdamse filmlandschap.

De Balie is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een volwaardig filmtheater met een eigen gezicht. De diverse filmprogrammering van De Balie biedt ruimte voor zowel Oscar-winnende documentaires als kwetsbare producties, bijzondere festivals en series. Films van beginnende makers als Morgan Knibbe (over gevoelige onderwerpen die een maatschappelijke insteek hebben en nieuwe ideeën brengen) vinden een podium in De Balie. Voor de dagelijkse filmprogrammering heeft De Balie sinds september 2012 een structurele samenwerking met Rialto.

Theater en muziek

Vrijwel alles wat er in De Balie voor publiek gemaakt en geprogrammeerd wordt speelt zich op een podium af. Het brengen van een unieke live ervaring in een theateromgeving is de kern van De Balie. De ontlading en emotie in het publiek zijn essentieel voor de ervaring in De Balie. Maar ook in meer traditionele zin nemen theater en muziek vaak een prominente plaats in met producties en artiesten die passen

Broedplaats De Balie

- Zina
- Amsterdam Dance Event
- Cinekid
- European Press Prize
- Club Interbellum
- Cineville Pas
- IDFA
- Politieke Junkies
- Logos Festival
- Forum on European Culture
- Human Rights Weekend
- Int. Queer & Migrant Festival

bij het karakter en de missie van De Balie: internationaal, geëngageerd en experimenteel. Dat gebeurt via theaterproducties die 'op zichzelf' staan, of door theater- en muziekelementen in te passen bij andere programma's en staged readings over actuele thema's. Spraakmakend theater werd ook de afgelopen jaren weer door De Balie geproduceerd. De Balie gaf schrijvers opdracht om een actuele gebeurtenis vorm te geven in een theatrale tekst die vervolgens in De Balie werd uitgevoerd. Succesvol waren onder andere 'Breivik ontmoet Wilders' (Theodor Holman), 'De Dood van Theo van Gogh' (Eddy Terstall), en 'Beatrix en de premiers' (Thomas Ross en Ger Beukenkamp). John Leerdam nam met zijn theatersoap 'Snorder' de multiculturele samenleving op de hak. In samenwerking met LikeMinds toonde acteur Fahd Larhzaoui in 'Schijn' de complexe verhouding tussen liefde en religie. Door een nagesprek te organiseren met religieuze leiders in Nederland kreeg deze voorstelling nog een diepere lading. Ook de komende jaren zet De Balie in op theater dat schuurt, confronteert of verbindt.

De structurele samenwerking met theatergezelschappen 't Barre Land en Discordia levert al jaren een unieke maandelijkse happening op waar geëxperimenteerd wordt met vorm en tekst. In het kader van ADE geeft De Balie ruimte aan jonge Amsterdamse collectieven als La Rêve, Donker Collectief en Exploited, die opkomende internationale labels presenteren aan een Amsterdams en internationaal publiek. Daarnaast zijn er regelmatig clubnachten en krijgen talentvolle DJ's wekelijks de ruimte bij De Balie Draait .

Literatuur

Literatuur blijft een belangrijk onderdeel van De Balie. Het werk van schrijvers biedt een uitgelezen mogelijkheid om de kunstenaar te laten spreken en reflecteren; op Europa, de wereld, de waarde van cultuur in onze samenleving en meer. De Balie programmeert niet alleen geregeld schrijvers uit Nederland maar ook vaak uit andere landen en werkt daarbij nauw samen met een keur aan uitgeverijen. Om zicht te krijgen op internationale problematiek, of om het Nederlandse discours te inspireren en verrijken. De Balie presenteert voorlopers op het gebied van literatuur, zoals de Engelse schrijfster Zadie Smith of de Brits-Bangladesh schrijver Zia Haider Rahman. Laatstgenoemde werd direct na zijn internationale doorbraak door De Balie uitgenodigd om in gesprek te gaan met één van de grootste schrijvers van Nederland, Tommy Wieringa.

De Balie kijkt ook breder naar taal. Taal is immers een van de belangrijkste middelen om toegang tot elkaars denk- en belevingswereld te krijgen. Tijdens het jaarlijkse Logos Festival onderzoekt De Balie samen met De Krakeling de 'wereld van woorden'. Hugo Brandt Corstius sprak over taal en creativiteit, Spinvis en Akwasi zongen hun mooiste liedteksten en politici spraken over het geheim van de perfecte toespraak. Samenwerkingsverbanden met 'writers in residence' en Vluchtstad Amsterdam worden geïntensiveerd.

Beeldende kunst

De Bovenfoyer van De Balie is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een gewaardeerde expositieruimte, waarin opkomend talent centraal staat. Jonge talentvolle kunstenaars zoals Jan Hoek en Cigdem Yuksel krijgen de ruimte en vrijheid om hun werk te exposeren. Het café-restaurant heeft een aantal open muren met maandelijks wisselende tentoonstellingen van jong Amsterdams en (inter)nationaal talent.

In de programmering worden constant kunstenaars uitgenodigd die via eigen werk of teksten reflecteren op de wereld. Sterker nog, in de serie Beeldbepalers nemen prominente kunstenaars

Cross-overs in De Balie

De vorm van een programma staat altijd in dienst van het doel van het programma. In De Balie worden debat, muziek, theater altijd met elkaar verbonden om een brug te slaan tussen verschillende disciplines.

Een goed voorbeeld is de reeks 'Beeldbepalers' met o.a. kunstenaar Ronald Ophuis. Op basis van het werk van Ophuis werd zijn gedachtengoed geënceneerd door theatermaker Thibaud Delpout, geanalyseerd door wetenschapper Ernst van Alphen en bediscussieerd door fotograaf Teun Voeten.

Of denk aan de internationale conferentie What's Art Got To Do With It, met debatten, film, dans, theater en literatuur over kunst in de context van het Israël/Palestina-conflict, en de complexe relatie tussen de kunstsector, de overheid en het publiek. Een breed debat over kunst, waarin de kunst zélf een belangrijke rol speelt.

als Jan Dibbets, Marlene Dumas, Joep van Lieshout, Ronald Ophuis, Renzo Martens en Berend Strik De Balie over, waarbij ze zelf de avond cureren en ons een blik in hun wereld gunnen. Met het Van Gogh Museum organiseert De Balie programma's rond tentoonstellingen. In debatten wordt gereflecteerd op de rol van kunst in de samenleving met kunstenaars en directeurs van musea.

Cinema

Film is een ideeëngenerator en een belangrijke, zo niet onmisbare, katalysator voor het publieke en intellectuele debat. Bij De Balie komt deze kracht van cinema volledig tot zijn recht: schrijvers, wetenschappers, filosofen, politici, kunstenaars en regisseurs schuiven aan om de ideeën die in film tot stand komen te bespreken. Het lukt De Balie om fijngevoeligheid voor de specificiteit van verschillende films om te zetten naar scherpzinnige en diepgravende programma's, waarbij film en gesprek elkaar inhoudelijk versterken en naar nieuwe hoogten tillen. Daarmee heeft De Balie als cinema een onderscheidende functie binnen het Amsterdamse filmlandschap.

De Balie is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een volwaardig filmtheater met een eigen gezicht. De diverse filmprogrammering van De Balie biedt ruimte voor zowel Oscar-winnende documentaires als kwetsbare producties, bijzondere festivals en series. Films van beginnende makers als Morgan Knibbe (over gevoelige onderwerpen die een maatschappelijke insteek hebben en nieuwe ideeën brengen) vinden een podium in De Balie. Voor de dagelijkse filmprogrammering heeft De Balie sinds september 2012 een structurele samenwerking met Rialto.

3 Marketing en Communicatie

De Balie is een begrip. Een merk dat door anderen gebruikt wordt om hun programma te duiden, danwel aan te geven welke richting zij met hun programma of instituut op zouden willen. De Balie vindt het belangrijk om dit merk nog sterker te maken en de naamsbekendheid en impact van De Balie en haar activiteiten nog verder te vergroten.

Onderdeel hiervan is uiteraard de communicatie rondom de activiteiten die in De Balie plaatsvinden. Primair om live publiek te trekken, maar vooral ook om de impact van de debatten verder te laten reiken dan de muren van De Balie. Door aandacht in de pers voor en na de programma's, online zichtbaarheid, de livestream en door De Balie op locatie. In zekere zin is De Balie zelf een groot communicatiemiddel, een medium dat agendeert, kennis deelt en een grote verscheidenheid aan thema's actief onder de aandacht brengt van een zo divers en breed mogelijk publiek.

Publiek en imago

Het vaste publiek van de programma's van De Balie is te typeren als maatschappelijk betrokken, overwegend hoogopgeleid met een bovenmatige interesse in kunst, cultuur, politiek en life long learning. Kunstenaars, politieke junkies, creatieven, expats, beleidsmakers, journalisten, studenten, maar ook professionals uit allerlei sectoren, zzp'ers, toeristen en uitgaanspubliek worden tot de vaste schare bezoekers gerekend. De Balie verwelkomt veel bezoekers die voor onderwerp-specifieke programma's hun weg naar De Balie vinden. De onderwijsprofessionals die vanuit het hele land naar De Balie afreizen voor onze onderwijsprogrammering zijn hiervan een goed voorbeeld. Opvallend is het aantal jongeren dat de weg naar de programma's van De Balie weet te vinden. Niet alleen bij dance events en de programma's die De Balie samen met de Hogeschool van Amsterdam en diverse universiteiten organiseert, maar zeker ook bij een groot deel van de programma's. Uit een kleinschalig publieksonderzoek blijkt dat ruim 60% van de bezoekers tussen de 20 en 45 jaar, 30% tussen de 45 en 75, en 10% tussen de 18 en de 20 is.

De Balie vindt diversiteit van het publiek belangrijk. Dit uit zich in de enorme variëteit aan vormen en thema's die De Balie kiest en steeds weer uitbreidt. Het publiek bij de theatervoorstellingen die John Leerdam speciaal voor De Balie maakte is anders samengesteld dan het publiek bij een programma over literatuur, politiek en liefde met Hafid Bouazza en Asis Aynan. 'Abbatoir

De Balie', 'Arnon Grunberg ontmoet Marlene Dumas' of het 'International Queer & Migrant Film Festival' trekken ieder weer een heel andere doelgroep. De gemiddelde leeftijd van het publiek bij de serie films geselecteerd door Willem Jan Otten ligt hoger dan bij de clubnachten in het kader van het Amsterdam Dance Event. Een samenwerking met Trouw levert ander publiek op dan een samenwerking met Het Parool of Vice. De Balie smeedt voortdurend coalities om nieuwe doelgroepen te bereiken. Dit betekent dat elk programma een eigen aanpak vereist. Er worden specifieke doelgroepen aangeschreven, er wordt onderzocht welke externe kanalen, naast de eigen maandfolder, nieuwsbrief en website, ingezet kunnen worden en welke partners geschikt zijn. Met ca. 2.500 activiteiten per jaar is dit een zeer intensieve taak die vereist dat De Balie continu alert en 'op de bal' is.

De diversiteit in programma's en publiek vindt nog niet geheel zijn weerklank in het imago van De Balie. Het 'oude' imago van een ietwat linkse, elitaire club is nog niet verdwenen. Door consequent en veelvuldig onder de aandacht te brengen wat De Balie daadwerkelijk doet kantelt dit beeld langzaam.

De zichtbaarheid in de media van de afgelopen jaren, en de buitengewone groei van bezoekersaantallen in zowel de horeca als de zalen en online getuigen van een gedegen en creatieve communicatie en marketing. Deze creativiteit wordt de komende jaren weer volop ingezet om de ambities waar te maken, het profiel van De Balie te versterken en meer (virtuele) bezoekers en nieuwe doelgroepen te bereiken.

4 Bedrijfsvoering

De verschillende afdelingen en functies binnen De Balie dragen allen bij aan het genereren van inkomsten uit de markt en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De horeca en de recettes zijn daarbij belangrijk, maar ook de ontwikkeling van inhoudelijke programma's voor en met partners levert een substantiële bijdrage. De Balie verkoopt zijn expertise op het gebied van debat en spraakmakende programma's met regelmaat aan externe organisaties. De faciliteiten worden benut door de verhuur van zalen aan derden en de verhuur van kantoorruimte op de bovenste etage. De Balie ziet het creëren van ruimte voor het Vrije Woord als een belangrijke overheidstaak. In Amsterdam is De Balie opgenomen in de Basisinfrastructuur voor de periode 2017-2020. De Balie zal in deze periode geen onderdeel uitmaken van de Landelijke BIS.

Cultureel ondernemerschap en fondsenwerving

De Balie houdt de overige pijlers van de financieringsmix vast en ontwikkelt deze verder. In de afgelopen jaren heeft De Balie laten zien dat cultureel ondernemerschap een vanzelfsprekend onderdeel van de bedrijfsvoering van De Balie uitmaakt. De financieringsmix bestaat naast de structurele subsidie uit de volgende componenten:

- Incidentele subsidies en fondsbijdragen
- Partnerships en particuliere bijdragen
- Publieksinkomsten vanuit recette, horeca en verhuur

De Balie is in hoge mate geprofessionaliseerd als het gaat om het aanboren van alternatieve financieringsbronnen. De komende beleidsperiode zal er hard gewerkt worden aan het aanscherpen, verbreden en verdiepen van de huidige financieringsmix om de financiële continuïteit te waarborgen. Mogelijke kansen starten altijd bij de inhoud – want moeten een natuurlijke relatie met De Balie hebben – en tasten de inhoud nooit aan. Het belangrijkste product van De Balie is en blijft het vrije woord.

Personeel

Het personeel is het echte kapitaal van De Balie. De Balie werkt met een gevarieerd team. Mensen met diverse achtergronden, tegengestelde meningen, afwijkende ideeën en variërend in leeftijd tussen de 18 en 66. De diversiteit binnen ons team zorgt voor voortdurende discussie over keuzes binnen de programmering zodat het brede palet aan onderwerpen in De Balie gewaarborgd kan worden. Meer etnische diversiteit binnen het team zien wij als een aandachtspunt. Daar waar De Balie zelf niet afdoende expertise of mankracht in huis heeft om een thema goed aan de orde te

kunnen stellen worden gastredacteuren gevraagd om dit met ons op te pakken.

De diverse afdelingen dragen allemaal bij aan de kwaliteit van de programmering, dienstverlening, kostenbeheersing en inkomstenverbreding voor De Balie. De Balie werkt met een gezonde mix van nieuwe en ervaren mensen van op dit moment (2015) totaal 82 personen (54,5fte), waarvan 45 in de horecatak (26,8fte), en kent een gezond verloop en een zeer laag ziekteverzuim: in de culturele tak 0,7 procent, in de horeca 3%.

In de afgelopen jaren zijn op een aantal plekken in de organisatie werknemers met meer senioriteit geplaatst. Dit heeft rust en continuïteit voor de basisorganisatie gebracht. Deze lijn wordt in de komende jaren doorgetrokken met voor het maken van programma's een combinatie van 'seniors' en nieuw talent. De kern van de organisatie is de redactie van De Balie. Programma's maken is een vak; een vak waar geen opleiding voor is en dat in de praktijk geleerd moet worden. Door te werken met een mix van ervaren redacteuren, beginnend redacteuren en stagiaires die worden opgeleid binnen De Balie Academie kan de continuïteit en de kwaliteit van de programma's gewaarborgd blijven en wordt er consequent aan talentontwikkeling gewerkt. Uitbreiding van het personeelsbestand is en blijft voor de culturele tak afhankelijk van projectgerelateerde inkomsten.

Ook voor het horecateam is diversiteit en een mix van ervaren en beginnende medewerkers van belang om de werkdruk aanvaardbaar te houden, kwaliteit te kunnen leveren en een ontmoetingsplaats te zijn waar iedereen zich welkom voelt.

Financiën

De huidige financiële basis is kwetsbaar omdat slechts 15 procent uit structurele subsidie bestaat. Dit is de enige zekere bron van inkomsten aan het begin van ieder boekjaar. Sinds het wegvallen in 2013 van de structurele subsidie vanuit het Rijk ad 250.000 Euro moet De Balie jaarlijks 85% daadwerkelijk bij elkaar verdienen. Het aannemen van en belonen van voldoende vaste medewerkers die gedurende het jaar ook daadwerkelijk in staat zijn om de resterende 85% te realiseren is op grond van de smalle subsidiebasis zeer lastig.

De Balie moet met de verplichtingen, risico's en publieke opdracht die ze heeft een steviger basis hebben. Zonder die basis kan het culturele ondernemerschap van De Balie niet optimaal ingezet worden. De Balie is zeer afhankelijk van de cashflow van de horec inkomsten. Daarmee wordt De Balie kwetsbaar door bijvoorbeeld sluiting van het centrum van Amsterdam wegens terreurdreiging (zoals recent in Brussel) maar ook door de voorgenomen werkzaamheden rondom de verbouwing van Leidseplein en Kleine-Gartmanplantsoen.

Bij terugloop of stilvallen van de horecaomzet is De Balie direct kwetsbaar. Beide voorbeelden kunnen van grote invloed op de exploitatie van het pand zijn, en vormen daardoor een risico voor De

Balie. Ook een nieuw huurprijsbeleid voor het culturele vastgoed vormt een risico. Een eventuele verhoging van de huur van het pand zal ten koste gaan van het artistieke product. In de wetenschap dat de structurele basis ook in de komende jaren gelijk zal blijven zijn er strenge keuzes gemaakt binnen de programmering waarbij de minst rendabele lijnen worden geschrapt danwel op een lagere intensiteit ingezet, en de relatief rendabelere lijnen commerciëler ingezet moeten worden. Dit betekent niet dat er minder programma's binnen de muren van De Balie mogelijk zijn, maar dit betekent wel dat er zeer beperkt budget is voor bijvoorbeeld grote internationale sprekers, experimenten, het organiseren van evenementen met een veiligheidsrisico en programmeren op andere podia in Amsterdam en daarbuiten. Daarnaast moet De Balie voortdurend op zoek naar financiering voor programmeringsbudget en is er zeer beperkt budget voor eigen actuele programmering. Deze keuzes hebben uiteraard gevolgen voor de vrijheid met betrekking tot inhoudelijke keuzes, zichtbaarheid en de impact van De Balie.

Het deel van de programmering dat overblijft zal meer opbrengen in termen van publieksinkomsten, met meer prijsdifferentiatie en meer betalende bezoekers binnen de muren van De Balie. Budgettair betekent dit dat de totale omvang van De Balie groeit naar 4,66 miljoen in 2020, uitgaand van een gelijkblijvende structurele basis en een gezonde groei van de eigen inkomsten, en een daarbij behorende groei van de uitgaven.

5 Conclusie

De uitdaging om vanuit Amsterdam met het programma structureel op de huid van de samenleving te blijven zitten heeft een stevige basis en daar zal De Balie ook de komende jaren aandacht voor blijven vragen.

De wereld is ons speelveld en de stad Amsterdam de plek van waaruit deze bespeeld wordt, met vele waardevolle partners en coalities, zowel binnen de sector als daarbuiten. Talentontwikkeling is een onlosmakelijk onderdeel van de activiteiten van De Balie en krijgt met De Balie Academie en de samenwerkingsverbanden met scholen en jonge makers nog meer vorm.

De Balie ziet de toekomst vol vertrouwen tegemoet en blikte in 2020 terug op veel mooie programma's, zowel binnen als buiten De Balie. Programma's die daadwerkelijk impact hebben op de verhoudingen tussen groepen en een beter begrip van de wereld en de medemens hebben gecreëerd.

Amsterdam 2016

Yoeri Albrecht
Jolanda Beyer